

ENS CONVÉ, ALS CATALANS, ARA I AQUÍ, QUE CRISTÒFOR COLOM SIGUI CATALÀ?

Francesc Albaderner

En Pere Català i Roca ha dedicat més de cinquanta anys de la seva vida a la recerca d'un possible origen català de Cristòfor Colom, tot seguint les passes del mestre Luis Ulloa i els treballs dels seus immediats seguidors, com Enric Mitjana de las Doblas, Ricard Carreras i Valls, Josep Porter, Jaume Colomer i Monset, etc. Ha fet moltes aportacions, i molt variades, a aquest tema i també ha estat cofundador del Centre d'Estudis Colombins, que aplega tots els que estem interessats en aquesta temàtica colombina, aixoplugats dins d'Òmnium Cultural de Barcelona. Gràcies a les seves aportacions i a les d'altres recercadors de la possible catalanitat de Colom, hem iniciat el nou segle amb moltes més dades que convergeixen ben clarament cap a aquesta hipòtesi, però hem de ser sincers i reconèixer que no tenim encara aquelles proves definitives que aclareixin aquest punt de manera clara i rotunda.

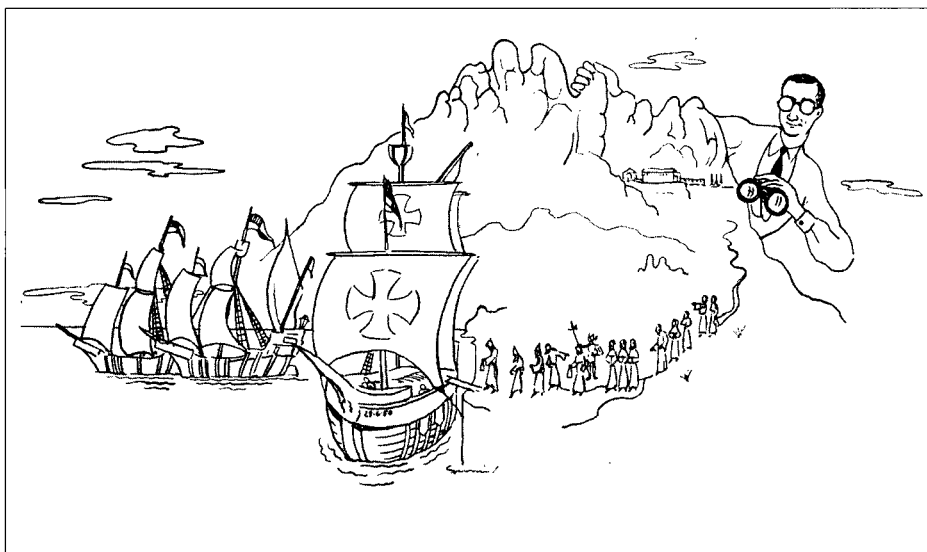
Per arribar a convèncer tot el món que Colom era català d'origen, hem de lluitar contra molts enemics. Fins ara, els més difícils d'abatre eren els historiadors italians que defensaven la "genovesitat" de Colom com a símbol del "geni italià", que ens han venut que, gràcies a la seva universalitat, aquest geni italià va ser qui va descobrir Amèrica, tot ficant en el mateix sac Colom, Cabot, Vespuccio, Toscanelli, Verrazano, etc. En aquest punt tots els historiadors italians dels anys vint i trenta van fer pinya, agomolats per Mussolini, i no van permetre, ni van caure en la temptació de posar en dubte la versió oficial de la genovesitat de Colom. Només recentment ha aparegut una nova teoria proposada pel periodista Ruggero Marino en el seu llibre

Cristoforo Colombo e il papa tradito, també partint de la “italianitat” de Colom, que contradiu l’origen plebeu del descobridor i que el fa noble i fill bastard del papa Innocenci VIII (Giovanni Battista Cybo, genovès). Finalment s’ha obert a Itàlia una esquerda dins de la defensa aferrissada de la teoria oficial de Colom.

Uns altres declarats enemics de qualsevol vel·leïtat de fer Colom català són els historiadors castellans, els quals, sent més papistes que els genovesos, han defensat a ultrança la genovesitat de Colom. Tingueu la seguretat que continuaran en aquesta postura mentre els recercadors catalans no tinguem la prova plena i, quan la tinguem, immediatament Colom passarà a ser “español”, com passa amb els campions catalans de motociclisme o de tennis en el terreny esportiu. O genovès o espanyol, però mai català!

No s’entén que en les celebracions del cinquè centenari del descobriment d’Amèrica, la tomba de Colom a la catedral de Sevilla quedés apartada del circuit de visita i, en canvi, fa pocs dies, amb motiu de l’exhumació de les restes del descobridor, que suposadament estan dipositades a la catedral de Sevilla, la caixa que conté els seus ossos fos coberta cerimonialment amb una gran bandera espanyola. Coses estranyes dels protocols funeraris!

En tot cas, però, sembla mentida que persones de la talla d’un Menéndez Pidal facin trampes en el moment d’anàlitzar la llengua de Cristòfor Colom i ignorin de forma sistemàtica la llengua catalana com a possible origen dels “lusismes” de Colom, o bé altres historiadors castellans que, malgrat que en diferents documents escrits o publicats aparegui el nom del descobridor en la forma *Colom* amb *m* al final,

transcriuin els textos a la castellana tot emprant la forma *Colón*. No cal dir, també, que els historiadors castellans no s'han pres mai la molèstia d'assenyalar als historiadors de tot el món que Isabel i Ferran no varen fer cap unitat d'Espanya, i que qualsevol estranger a Castella podia ser perfectament català, valencià o mallorquí. En fi, que ja estem acostumats al joc brut d'aquesta comunitat suposadament científica. Ara, però, els responem com cal, aquí o en congressos internacionals a Washington!

Però els seguidors de la teoria d'un origen català de Cristòfor Colom, a més dels "genovesistes", italians o espanyols, tenim un enemic infiltrat dins de les nostres files: són els nostres companys que volen que tot el descobriment d'Amèrica sigui un fet estrictament català peti qui peti i saltant-se tot tipus de rigor científic per tal de defensar aquesta hipòtesi. Barrejant mitges veritats amb mitges mentides desvirtuen de manera barroera tot allò de bo que té la hipòtesi de la catalanitat de Colom i afavoreixen que el món acadèmic i universitari de casa nostra desqualifiqui en bloc tots els treballs en aquest sentit. Avui, dilluns 16 de juny del 2003, acabo d'assistir a l'estrena de la pel·lícula *L'apropiació del descobriment d'Amèrica: una conspiració d'estat?* al cinema Verdi Park de Barcelona i he pogut comprovar el mal que farà aquesta cinta a totes les persones poc informades i, de retruc, a la credibilitat de les teories d'un possible origen català de Colom en el món científic. Ni Pals de Catalunya tenia port al segle xv —mentre que Palos de la Frontera sí que en tenia— ni Joan Colom i Bertran pot ser el descobridor per raons de data de naixement, ni Juan de la Cosa tenia res a veure amb Jean de Cossa, senescal de René d'Anjou i baró de Grimaud, per esmentar només tres de les barbaritats històriques amb què s'il·lustra un fet real, el de la censura de la història, especialment l'americana, per part de l'administració castellana en el segle xvi.

Avui, repeteixo, 16 de juny del 2003, sembla un dia maleït pels Déus en l'entorn dels qui treballem per difondre les teories de la catalanitat de Cristòfor Colom: m'acaben de comunicar el traspàs del nostre company del Centre d'Estudis Colombins el senyor Caius Parellada i Cardellach. Per sort el moviment catalanista ha tingut l'honor de comptar en les seves files amb persones de la vàlua, capacitat d'anàlisi i rigor expositiu com són en Pere Català i Roca i en Caius Parellada. Els seus llibres i articles sobre la catalanitat de Cristòfor Colom han estat fites cabdals en el progrés dels nostres estudis. Hem de destacar que aquests dos autors, quan una hipòtesi no la podien transformar en dades comprovades, sempre feien ús de la forma d'interrogació, incitaven el lector al dubte i a l'ansia del coneixement de la veritat dels fets, però no afirmaven mai de manera irresponsable una hipòtesi que calia madurar i constatar amb documents a la mà.

Amic Pere Català, ens envolta, doncs, un panorama desolador: el món científic internacional no ha arribat ni tan sols a prendre en consideració de manera seriosa la teoria d'un possible origen català de Colom. Molta més fortuna va tenir en el seu moment la tesi galleguista de Pontevedra, basada en documents falsificats barroerament, que no pas la nostra teoria, molt més elaborada i contrastada.

Estem envoltats d'historiadors i de xarlatans que minen, tant des de fora com des de dintre, de manera sectària i tribal, tot avenç científic rigorós i cert.

Els arxius històrics catalans i mallorquins, que ja han estat buidats en profunditat de manera força exhaustiva tot al llarg dels darrers setanta anys, no ens han aportat cap document definitiu que demostrï la catalanitat de l'origen de Cristòfor Colom.

La valoració de l'imperi colonial espanyol a Amèrica ha passat dels ditirambes franquistes o dels emesos arran del quart centenari de l'any 1892, a les consideracions més negatives per part dels historiadors actuals. L'any 1992 es van celebrar a l'Amèrica Central diversos judicis històrics contra el genocidi que tingué com a conseqüència aquest imperialisme i qui fou jutjat va ser una efígie de Cristòfor Colom. El veredict general va ser "condemnar a mort" Colom pels desastres que el "descobriment" d' Amèrica va causar. Jo mateix hi vaig poder assistir, tant en el meu viatge de noces l'octubre de l'any 1992 com durant una manifestació popular del dia 12 d'octubre a San Cristóbal de Las Casas: les masses allà congregades varen intentar enderrocar de forma espontània una estàtua de bronze del "conquistador español" que hi ha davant de la catedral de San Cristóbal.

Hem de reconèixer, amic Pere Català, que ens trobem en una situació ben difícil, ja que, per un costat, Colom, des de la seva divisa que diu *In te speravi domine, non confundar in aeternum*, ens incita que posem punt final a cinc-cents anys de confusió i engany sobre el seu origen, però tot apunta que, si definitivament poguéssim demostrar que Colom era originari d'algun lloc dels Països Catalans, certes forces gens ocultes de l'opinió mundial farien caure sobre el nostre poble tota la ignomínia dels desastres de la colonització castellana d'Amèrica. La llegenda negra espanyola ens rebotaria a la cara i, ara i aquí, jo ja no tinc cap ganes de ser el boc expiatori de tanta història tergiversada.

Tot venerant la memòria d'aquells que m'han precedit en la recerca de la possible i probable catalanitat de Cristòfor Colom, des d'en Luis Ulloa fins a en Caius Parellada, passant pel teu mestratge, Pere Català i Roca, he de ser-te sincer, si mai trobo la prova plena, tal com està el panorama, ara i aquí, la destruiré tot seguit i, quan m'enterrin, els meus llavis, eternament tancats, tindran una estranya ganyota incomprendible per a tothom i escolliré com a epitafi de la meva tomba el lema: *In te speravi domine, non confundar in aeternum*.